

บทความวิจัย

เรื่อง ความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl

โดย

นางสาวอภิษฐา เทียนหอม

รหัสนักศึกษา 05580712

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	ความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl
ผู้เขียน	นางสาวอภิษฐา เทียนหอม
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อของเกี่ยวกับศาสนาของชาวญี่ปุ่น และศึกษาวิธีการนำเสนอความเชื่อของชาวญี่ปุ่นผ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl โดยมีวิธีการศึกษาจากการอ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl เล่ม 1-6 ฉบับภาษาไทย สัมเคราะห์ความเชื่อในนิยาย ศึกษาเอกสารทั้งรูปแบบหนังสือ และสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนต้องการสะท้อนว่าความเชื่อดั้งเดิมที่มีมาตั้งแต่อดีตของญี่ปุ่น ในปัจจุบันกำลังจะหายไป จึงยกตัวอย่างเลือกนำเสนอความเชื่อ 3 ความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของญี่ปุ่นในรูปแบบแฟนตาซีได้แก่ (1) เทพเจ้าชินโต (2) งามิยิวจิ (3) นินจา เนื่องจากตัวละครเดินเรื่องจัดอยู่ในกลุ่มความเชื่อเรื่องเทพเจ้าชินโต ความเชื่อส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับชินโต ศาสนาพุทธนิกายต่างๆ โดยเนื้อเรื่องหลักจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องเทพเจ้าชินโต หรือคิเมิต่างๆ ตามหนังสือโคะจิกิ นิฮนโชะกิ และจากจินตนาการของผู้เขียน นอกจากนี้เนื้อเรื่องยังสอดแทรกความเชื่ออื่นระหว่างการดำเนินเนื้อเรื่อง เช่น ขงจื้อ เต๋า ความเชื่อที่ได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตก สะท้อนให้เห็นว่าประเทศญี่ปุ่นรับศาสนาและความเชื่อจากต่างประเทศมาผสมผสานกับความเชื่อดั้งเดิมได้อย่างลงตัว อีกทั้งกลวิธีการเขียนของผู้เขียนยังปรับความเชื่อบางอย่างให้เข้ากับปัจจุบัน เพื่อให้ผู้อ่านไม่คิดว่าเป็นสิ่งที่ไกลตัว หรือทำความเข้าใจได้ยาก

คำสำคัญ : ความเชื่อของชาวญี่ปุ่น, ศาสนา, Red Data Girl

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องความเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณ ดร.กณภัทร รื่นภิรมย์ อาจารย์ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น ที่ได้สอนวิชาการวรรณกรรมญี่ปุ่น และให้คำแนะนำ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณคณะอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อนๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ขอขอบคุณโอทิวระะ โนะริโกะ ที่ได้เขียนนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ให้ผู้วิจัยได้วิจัย และ ohohoh (นามแฝง) ที่ได้แปลนวนิยายเรื่องนี้ให้อ่านเข้าใจได้ง่าย สุดท้ายขอขอบคุณนักแคสเกม (นามแฝง) HEARTROCKER ในช่องของ Youtube หรือ HRKChannel ในช่องของ Twitch ที่ได้ทำคลิปเกมสนุก ๆ จนดูแล้วรู้สึกมีกำลังใจเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

อภิษฐา เทียนหอม

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
1. บทนำ	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. วิธีดำเนินงานวิจัย	2
4. ทบทวนวรรณกรรม	2
4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อจากศาสนาชินโต และลัทธิต่างๆ	2
4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่ได้รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ	5
5. ผลวิจัย	6
5.1 ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของชาวญี่ปุ่นในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl	6
5.1.1 วิญญาณ และเทพเจ้า	6
5.1.1.1 วิญญาณ	7
5.1.1.1.1 เทนกุ	7
5.1.1.1.2 ไฟจิ้งจอก	7
5.1.1.1.3 ซาซิกิวาราชิ	7
5.1.1.1.4 วิญญาณบรรพบุรุษ และวิญญาณร้าย	8
5.1.1.2 เทพเจ้า	8
5.1.1.2.1 คะมิกะคุชิ	8
5.1.1.2.2 คุซิริวโอะคะมิ	9
5.1.1.2.3 วิญญาณเทพ หรือบริวารของเทพเจ้า	9
5.1.1.2.4 สะโองงเกิน	10
5.1.1.2.5 อินะริโอะคะมิ	10
5.1.1.2.6 อิซะนะมิโนะมิโคะโตะ และอิซะนะงิโนะมิโคะโตะ	10
5.1.1.2.7 อะมะเทะระสึโอมิคะมิ	11
5.1.1.2.8 อะเมะโนะทาจิคะระโอะโนะมิโคะโตะ	11
5.1.1.2.9 อะเมะโนะอุซึเมะโนะมิโคะโตะ	11

5.1.2	พลังที่แฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ	12
5.1.2.1	พลังแห่งความคิด และคำพูด กับการใช้อาคม	12
5.1.2.2	พลังแห่งการกระทำ กับการสักการะ	13
5.1.2.2.1	การสักการะด้วยสิ่งของ	13
5.1.2.2.2	การสักการะด้วยการกระทำโดยตรง	13
5.1.3	กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศาสนา	14
5.1.3.1	มิโกะ	14
5.1.3.2	ยะมะบุชิ	14
5.1.3.3	องเมียวจิ	15
5.1.4	สถานที่	15
5.1.4.1	ภูเขา	15
5.1.4.2	ศาลเจ้า	16
5.1.5	เทศกาล	16
5.1.5.1	วันเด็กผู้ชาย	16
5.1.5.2	ทะนะบะตะ	17
5.1.5.3	โอบ้ง	17
5.1.5.4	พิธีภาวนาให้เด็บโตแข็งแรง	17
5.1.5.5	คริสต์มาส	17
5.2	การนำเสนอความเชื่อคนญี่ปุ่นของผู้เขียนนวนิยายเรื่อง Red Data Girl	18
6.	สรุปและอภิปรายผลวิจัย	19
7.	ข้อเสนอแนะ	20
	บรรณานุกรม	21

1. บทนำ

ความเชื่อญี่ปุ่นดั้งเดิมส่วนใหญ่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศญี่ปุ่นอุดมไปด้วยธรรมชาติที่สมบูรณ์ เช่น ภูเขา ป่า ทะงนา แม่น้ำ จึงมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าที่สถิตอยู่ในธรรมชาติ จนปรากฏเป็นความเชื่อในปัจจุบันทั้งรูปธรรมและนามธรรม (Anesaki Masaharu, 1970) อีกทั้งภายหลังยังมีการผสมผสานกับความเชื่ออื่นที่ส่งผ่านมาจากประเทศเพื่อนบ้านจนนำมาประยุกต์เป็นความเชื่อของตัวเองให้เข้ากับสภาพสังคมจนสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ชินโตเคยเป็นศาสนาประจำชาติของญี่ปุ่น แต่เนื่องจากประชาชนมีอิสระในการเลือกนับถือศาสนาต่างๆ หรือไม่นับถือเลยก็ได้ ทำให้ปัจจุบันความเชื่อญี่ปุ่นมีหลากหลาย ถึงแม้ว่าชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะไม่ระบุว่านับถือศาสนาอะไรอย่างชัดเจน แต่ชินโตก็ยังมีบทบาทสำคัญแทรกอยู่ในการใช้ชีวิตของชาวญี่ปุ่น

ปัจจุบันการ์ตูนและนวนิยายเป็นสื่อสำคัญของประเทศญี่ปุ่นมีเนื้อเรื่องที่หลากหลายประเภท เช่น ผจญภัย ความรัก ประวัติศาสตร์ แฟนตาซี ต่อสู้ ไม่ว่าจะเป็นแนวไหนหากเกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่นหรือประเทศญี่ปุ่นก็มักจะมี ความเชื่อบางประการแฝงอยู่ในเรื่องนั้นด้วย เช่น การ์ตูนประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น หากเป็นในยุคที่มีชามุไร ก็มักจะได้ยินคำว่า ‘คว้านทอง’ อยู่เสมอ ซึ่งการคว้านทองก็มีความเชื่อที่เกี่ยวกับหลักการบูชิโด แสดงถึงความกล้าหาญและมองว่าความตายไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว (<http://www.crs.mahidol.ac.th/thai/shinto00.htm>, ม.ป.ป)

นวนิยายเรื่อง Red Data Girl ผู้เขียนคือโอกิยะระ โนะริโกะ เป็นหนังสือนวนิยายแฟนตาซีที่แฝงความเชื่อของคนญี่ปุ่น มีทั้งหมด 6 เล่ม ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์คะโดคะวะ และต่อมาได้พัฒนาต่อจนทำเป็นอนิเมชัน 12 ตอน อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ทั้งในรูปแบบนวนิยาย ซึ่งสำนักพิมพ์เอ็นเธอร์บีคส์ซื้อลิขสิทธิ์แล้วนำมาตีพิมพ์เป็นภาษาไทยแล้ว และในรูปแบบอนิเมชัน ซึ่งบริษัทโรสเอ็นเตอร์เทนเมนต์คอร์ปอเรชัน ซื้อลิขสิทธิ์มาวางขายแล้วนั้น ไม่เป็นที่นิยมมากนักในประเทศไทย เนื่องจากมีเนื้อเรื่องแฝงด้วยความเชื่อ และความคิดเฉพาะของญี่ปุ่นที่ต้องทำความเข้าใจ แต่ความเชื่อและความคิดเฉพาะของญี่ปุ่นที่แฝงอยู่ในเรื่องนี้น่าสนใจอย่างยิ่ง

ตัวละครเด่นเรื่องคือสึฮาระ อีสึมิโกะ เด็กสาวอายุ 15 ปี เติบโตมาอย่างบริสุทธิ์ในภูเขาคุมาโนะที่อยู่ห่างไกลจากผู้คน และใช้ชีวิตอยู่ในศาลเจ้าที่อยู่บนยอดเขา ประกอบกับต้องทำตามทีผู้ปกครองและผู้ดูแลกำชับไว้อย่างเคร่งครัด เช่น จำกัดพื้นที่ เลิกเรียนแล้วจะต้องกลับศาลเจ้าทันที ทำให้อีสึมิโกะมักจะรู้สึกแตกต่างจากเด็กสาวคนอื่นในวัยเดียวกันเสมอ ถึงแม้ว่าอีสึมิโกะจะเติบโตมาในศาลเจ้า และถูกเลี้ยงดูมาเสมือนเป็นมิโกะ แต่ก็ไม่เคยมีความคิดว่าอยากเป็นมิโกะแต่อย่างใด ในทางกลับกัน อีสึมิโกะพยายามจะเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อให้เหมือนเด็กสาวทั่วไป และอยากออกไป

ใช้ชีวิตอยู่นอกหุบเขาเมื่อเรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันคือ อีสึมิ โกะค้นพบว่าตัวเองเป็นหนึ่งในร่างทรงของเทพเจ้าที่ชื่อว่า “อิเมะคะมิ” เหตุการณ์เหล่านั้นเปลี่ยนชีวิตของอีสึมิโกะไปตลอดกาล

นวนิยายเรื่องนี้มีเนื้อเรื่องหลักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของอีสึมิโกะ ซึ่งสอดแทรกความเชื่อของญี่ปุ่นทั้งความเชื่อโบราณ และความเชื่อปัจจุบันไว้หลายเรื่อง เช่น เรื่องเทพเจ้าชินโตทั้งจากตำรา โคะจิกิ นิฮันโชะกิ และจินตนาการของผู้เขียน มิโกะ วิทยุญาณ ประเพณี พิธีกรรม ศิลปะ รวมถึงความเชื่อในกลุ่มบุคคลที่มีแค่ว่าประเทศญี่ปุ่น เช่น ยามาบูกิ อนเมียวจิ ซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาเรื่อง “ความเชื่อของคนญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl” เพื่อศึกษาความเชื่อทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านศาสนาที่ปรากฏในเรื่อง ต้องการศึกษารากฐานความเชื่อของคนญี่ปุ่นโดยทั่วไปมีความคิดและความเชื่ออย่างไร ตลอดจนวิธีนำเสนอความเชื่อชาวญี่ปุ่นโดยใช้นวนิยายเป็นสื่อกลางของผู้เขียน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของคนญี่ปุ่นผ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl
- 2.2 เพื่อศึกษาการนำเสนอความเชื่อคนญี่ปุ่นของผู้เขียนนวนิยายเรื่อง Red Data Girl

3. วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 อ่านนวนิยายเรื่อง Red Data Girl เล่ม 1 – 6
- 3.2 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อชาวญี่ปุ่น
- 3.3 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อของชาวญี่ปุ่นทั้งจากเอกสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาญี่ปุ่น
- 3.4 ศึกษาและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 3.5 เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบผลการวิจัย

4. ทบทวนวรรณกรรม

- 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อจากศาสนาชินโต และลัทธิต่างๆ

ดอกบัวขาว (2507) ได้เขียนเรื่อง “นานาศาสนา” ได้กล่าวถึงความเชื่อคน

ญี่ปุ่นไว้ว่า สมัยโบราณศาสนาญี่ปุ่นไม่มีความยุ่งยาก ไม่มีรูปเคารพบูชา ไม่มีคัมภีร์ ไม่มีศีลข้อห้าม ไม่มีพระประจำศาสนา ความเชื่อญี่ปุ่นโบราณเหมือนกับจีนโบราณ คือเชื่อว่าดวงดาว ดวงจันทร์ ภูเขา แม่น้ำ พายุ และฝน ล้วนมีวิญญาณคุ้มครอง จึงต้องบูชาเพื่อให้ได้รับสิ่งที่ดีในชีวิต

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2516) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ประวัติศาสตร์ศาสนา” ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ดั้งเดิมของการนับถือศาสนาของคนญี่ปุ่นไว้ว่า ประชาชาติญี่ปุ่นโบราณมีเผ่าต่างๆ หลายเผ่า แต่ละเผ่าบูชาบรรพบุรุษของตน และเทพเจ้าเป็นแบบเดียวกัน เทพเจ้าที่นับถือนั้นมีมากมายหลายองค์ ทางราชการก็เคร่งครัดกับการบูชาเทพเจ้า เลยกกลายเป็นระบบการปกครองที่เรียกว่า “ไซเซอิ-อิทชิ” แปลว่า การรวมกันของศาสนาและการปกครอง ภายหลังมีชื่อว่าชินโต ชินโต ไม่มีคำสอนตายตัว แต่เป็นศาสนาที่บูชาเทพเจ้าตามชนบประเพณี และระเบียบแบบแผนที่นับถือมาตั้งแต่อดีต ซึ่งอาจแบ่งหลักการได้เป็นสองแบบคือประเพณีบูชาบรรพบุรุษ และการครองชีวิตโดยปฏิบัติตามการนำทางของเทพเจ้า

เพ็ญศรี กาญจนมัย (2524) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ชินโต : จิตใจและวิญญาณของญี่ปุ่น” ได้กล่าวว่าชินโตมีบทบาทสำคัญต่อการวางรากฐานวัฒนธรรมญี่ปุ่น และได้รวมกับวัฒนธรรมต่างชาติ จนมีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ความคิดของชินโตเน้นความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างมนุษย์ เทพเจ้าญี่ปุ่น และธรรมชาติ ดังนั้น มนุษย์หรือธรรมชาติก็อาจได้รับขนานนามว่า ‘เทพเจ้า’ ได้เช่นกัน ชินโตคงอยู่มานานในแง่ของการมีคุณค่าที่สำคัญของญี่ปุ่น เพราะส่งเสริมด้วยประเพณีทำใจกายให้บริสุทธิ์ อันเป็นคุณธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่น ลักษณะอื่น ๆ ที่เด่นของชินโตคือ การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ต่างๆ

โจเซฟ แกร์ (2533) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ศาสนาทั้งหลายนับถืออะไร” กล่าวว่า คนญี่ปุ่นเชื่อว่าเทพอะมะเตะระสี (เทพีพระอาทิตย์) และสึกิโยะมิ (เทพพระจันทร์) ทรงเกิดมาจากปฐมเทพคือเทพอิสะนะงิ และเทพอิสะนะมิ กระทั่งทุกสรรพสิ่งก็เกิดมาจากเทพคู่นี้ จากอิทธิพลของเทพเจ้า และมีความเชื่อว่าคนญี่ปุ่นสืบเชื้อสายมาจากสุริยเทพี ประกอบกับคำสอนที่ค่อนข้างไปทางชาตินิยมในศาสนาชินโต ทำให้คนญี่ปุ่นมีลักษณะพิเศษ 4 ประการ คือ บูชาบรรพบุรุษ รักษาดีรักรักรวมชาติ และรักความสะอาด ประการแรกคือการบูชาบรรพบุรุษ เชื่อว่าคนตายแล้ว วิญญาณไม่ได้ตายด้วย เพราะวิญญาณเป็นอมตะ วิญญาณจะสถิตอยู่ในโลกวิญญาณตลอดไป และคอยดูแลญาติ คอยบันดาลให้ผู้เช่นสรวงบูชาประสบความสำเร็จดังปรารถนา การบูชาบรรพบุรุษทำให้วิญญาณบรรพบุรุษมีความสุข แต่ถ้าตรงกันข้าม วิญญาณก็เป็นทุกข์ จึงเป็นหน้าที่ของคนที่ยังมีชีวิตอยู่ จะต้องบูชาบรรพบุรุษของตน ประการที่สองคือการรักษาดี คนญี่ปุ่นในช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองถูกทำให้เชื่อว่าประเทศญี่ปุ่น ปฐมเทพคู่แรกสร้างให้ อีกทั้งเชื่อว่าจักรพรรดิจิมมุ

จักรพรรดิองค์แรกสืบเชื้อสายโดยตรงมาจากสุริยเทพี คนญี่ปุ่นจึงเทิดทูนพระเจ้าจักรพรรดิ ดังนั้นราชวงศ์ของประเทศญี่ปุ่นจึงมีราชวงศ์เดียวที่สืบสายกันมาตลอด ทั้งไม่มีใครเปลี่ยนเป็นราชวงศ์อื่นได้ เพราะไม่ได้สืบสายมาจากจักรพรรดิจิมมู นอกจากนี้ คนญี่ปุ่นถือว่าวันประสูติของพระเจ้าจักรพรรดิองค์ใดก็ตาม นับเป็นวันสำคัญที่สุดของชาติเพราะเท่ากับเป็นวันบูชาพระสุริยเทพีด้วย ด้วยเหตุนี้คนญี่ปุ่นจึงภาคภูมิใจต่อประเทศของตนว่าไม่ใช่แผ่นดินธรรมดา แต่เป็นแผ่นดินของเทพเจ้า และภาคภูมิใจต่อพระเจ้าจักรพรรดิว่าเป็นเชื้อสายโดยตรงจากพระอาทิตย์พระจันทร์ ทั้งมีความเชื่อว่าพวกเขาไม่ใช่มนุษย์ธรรมดา แต่เป็นเผ่าพันธุ์ของเทพเจ้า ดังนั้นคนญี่ปุ่นจึงรักชาติมาก พยายามสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ และใช้ความคิดจากลัทธิบูชิโด ซึ่งเป็นวินัยของนักรบ นำมาชี้นำผู้คน **ประการที่สามคือการรักธรรมชาติ** ศาสนาชินโตได้ส่งเสริมความรักธรรมชาติในญี่ปุ่น ทำให้คนญี่ปุ่นรักธรรมชาติมาก ถือธรรมชาติเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ ตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติไม่อาจแยกออกจากธรรมชาติได้ คนญี่ปุ่นจึงมีเทศกาลต่างๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ถ้าจะสร้างเทวสถานหรือศาลเจ้าก็จะเลือกที่ที่สวยงามเป็นพิเศษ และสร้างให้มีศิลปะอันงดงาม คนญี่ปุ่นจะตกแต่งบ้านเรือนให้สวย แต่งสนามหญ้า สิ่งประดิษฐ์ก็จะพยายามทำอย่างประณีต พยายามสื่อถึงชีวิตและธรรมชาติลงในสิ่งเหล่านั้น คนญี่ปุ่นถือว่า ศาสนาชินโตเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่ใช่เรื่องนอกเหนือธรรมชาติ ดังนั้นชีวิตกับศาสนาจึงแยกกันไม่ออก ศาสนากับชีวิตเป็นเรื่องเดียวกันไม่อาจแยกจากกันได้ **ประการที่สี่คือการรักความสะอาด** คนญี่ปุ่นรักความสะอาด พยายามชำระร่างกายทั้งภายในภายนอกให้สะอาดอยู่เสมอ เพื่อเป็นการบูชาเทพเจ้า ความสกปรกเชื่อว่าเป็นบาป ในสมัยก่อนจะมีพิธีชำระร่างกายให้สะอาด จะทำกันเป็นพิธีใหญ่ปีละ 2 ครั้ง พิธีนี้เรียกว่า โอโสะฮะระชิ ทุกคนผู้เข้าในพิธีนี้จะใช้กระดาษชำระร่างกายให้สะอาดแล้วนำกระดาษไปเผา หรือทิ้งในแม่น้ำหรือทะเล จากนั้นจักรพรรดิ ก็จะประกาศในนามผู้แทนของสุริยเทพีว่าทุกคนสะอาดแล้ว เมื่อคนญี่ปุ่นไปศาลเจ้า ก่อนที่จะเข้าไปจะต้องล้างมือ ล้างปากก่อน คล้ายจะเป็นพิธีล้างบาปหรือเหมือนอาบน้ำล้างบาปในแม่น้ำคงคา ความสะอาดจะเป็นสัญลักษณ์ของความสะอาดของใจด้วย

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์ (2559) ได้เขียนเอกสารคำสอนเรื่อง “การรับอิทธิพลจีนสู่ญี่ปุ่น” กล่าวว่าชินโตเป็นศาสนาที่มีเทพเจ้าหรือคะมิมากมาย จนมีคำกล่าวถึงคะมิว่า “ยะโอะโยะโระสุ โนะ คะมิ” (八百万の神) หมายถึง “มีคะมิอยู่แปดล้าน” กล่าวคือ มีมากมาย ไปหมด คะมิมีพลังเหนือธรรมชาติ แต่ก็ไม่ใช่สิ่งที่มีอำนาจที่หาที่สุดมิได้ คะมิมีหลากหลายและมากมาย บ้างก็คล้ายมนุษย์ เช่น พวกเทพในตำนานโคะจิกิ ซึ่งรวมถึงพวกที่เป็นคะมิบรรพบุรุษของแต่ละอุจิ (เผ่า) ที่มีอำนาจแถบนะระช่วงโคะจิกิถูกรวบรวมขึ้น เรียกว่าอุจิมะมิ (氏神) อะมะเตะระสีจึงไม่ได้เป็นแค่เทพแห่งตะวัน แต่เป็นอุจิมะมิของราชวงศ์จักรพรรดิอีกด้วย ลำดับต่อมา ก็จะเป็นพวกคะมิของชนบท พวกที่บันดาลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ และการเพาะปลูกที่ได้ผล หรือเป็น

จิตวิญญาณแห่งพายุ แห่งแผ่นดินไหว แห่งทะเลสาบหรือลำธาร แห่งภูเขาหรือป่า รวมกระทั่งต้นไม้ และก้อนหินที่มีลักษณะเฉพาะ ที่อาจทำให้เกิดอันตราย ซึ่งคะมิพวกนี้อาจไม่มีรูปแบบมนุษย์ แต่เป็น ภูตที่อาจปรากฏร่างเป็นมนุษย์ได้เป็นครั้งคราว หรือเข้าสิงมนุษย์ พวกนี้บางส่วนก็เชื่อมกับอูจิมะมิ โดยเป็นคะมิท้องถิ่นที่อุจินั้นอ้างอิงโยงมาเป็นต้นกำเนิดของเผ่าตน

4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่ได้รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิโกโร (2554) ได้เขียนบทความเรื่อง “พระพุทธศาสนาใน ประเทศญี่ปุ่น” กล่าวว่า ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ เป็นต้นมา ในญี่ปุ่น ชินโต ขงจื้อ และ พระพุทธศาสนานี้ได้แยกกันแสดงบทบาท โดยพระพุทธศาสนาแสดงบทบาททางศาสนา (จิตใจ) ลัทธิขงจื้อแสดงบทบาทด้านศีลธรรม ส่วนลัทธิชินโตแสดงบทบาทด้านการเมือง ซึ่งแนวคิดการแยก บทบาทกันของสามลัทธิศาสนานี้มี อิทธิพลต่อความคิดของชาวญี่ปุ่นจนถึงปัจจุบัน

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์ (2559) ได้เขียนเอกสารคำสอนเรื่อง “พุทธศาสนาใน ญี่ปุ่น” กล่าวว่า โดยปกติวัดในญี่ปุ่น มักจะสร้างบนยอดเขา แต่ศาลเจ้าชินโตจะอยู่ล่างลงมา เมื่อเวลา ผ่านไป วัดและศาลเจ้าบางแห่งก็อยู่ปะปนกันจนยากจะแบ่งเขตได้อย่างชัดเจน ผลตามมาก็คือชินโตเริ่ม ลดความเด่น ศาลเจ้าส่วนใหญ่ถือเป็นสมบัติของครอบครัวที่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาล และได้ส่งคน ในครอบครัวให้ไปฝึกหัดเป็นพระเพื่อมาทำศาสนกิจสืบทอดต่อไป ส่วนผู้นับถือศาสนาก็เริ่มแยกไม่ ออกระหว่างศาสนาทั้งสอง จากอิทธิพลพุทธศาสนามีความเข้มข้นกว่า จนส่งผลให้รูปแบบทาง พิธีกรรมและงานเฉลิมฉลอง การประดับประดาในศาลเจ้า กระทั่งรูปลักษณ์ของคะมิพื้นบ้านขึ้นอยู่กับ ความพอใจของพระ อย่างไรก็ตาม มีพัฒนาการของการแบ่งบทบาทหน้าที่ระหว่างกันขึ้น ถือกันว่า คะมิของชินโตควบคุมเรื่องราวในโลก ขณะที่พุทธศาสนาดูแลชีวิตหลังความตาย พิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการเกิด การแต่งงาน งานเทศกาลตามฤดูกาล และชัยชนะในสงคราม ล้วนแต่เป็นอาณาบริเวณที่ ชินโตรับผิดชอบดูแล ขณะที่การสวดในเชิงศาสนา การจัดการในทางศาสนา และพิธีศพ ทางพุทธศาสนารับผิดชอบไป ขณะที่การบูชาบรรพบุรุษก็อยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิขงจื้ออย่าง เข้มข้น

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์ (2559) ได้เขียนเอกสารคำสอนเรื่อง “อิทธิพลของขงจื้อ ต่อสังคมญี่ปุ่น” กล่าวว่า ลัทธิขงจื้อจากจีนและเกาหลีได้เข้ามาในญี่ปุ่นมากในยุคต้นสมัยนาระและต้น สมัยเฮอัน ทำให้เมืองหลวงทั้งสองกลายเป็นศูนย์กลางของศาสนาพุทธ ลัทธิขงจื้อ และลัทธิเต๋า ทั้งด้าน ของอารยธรรม การรวมศูนย์อำนาจ การจัดระเบียบแบบแผนการปกครองแบบมีระบบ ราชการ การ เรียนรู้ การรู้หนังสือ ศิลปะ กสิกรรม เทคโนโลยีทั้งด้านโลหะและวิทยาการอื่นๆ อีกมาก ล้วนเข้ามาใน ญี่ปุ่น จนถึงปี 894 ที่การติดต่อทางการทูตกับจีนที่เป็นทางการได้ยุติลง ความคิดของลัทธิขงจื้อ เรื่อง

ความประสานกลมกลืน ความกตัญญู พิธีกรรม และความเมตตา (เหริน) ล้วนเป็นที่รู้จักกันดีในชนชั้นปกครอง ขณะที่ชาวนาที่ไม่รู้หนังสือ ยังต้องทำงานหนักในชีวิตประจำวัน ก็มีข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษา กระนั้น ความคิดของขงจื้อก็ค่อยๆ ได้เข้าไปผสมผสานกับความคิดท้องถิ่น เรื่องการอุทิศตนให้กับคะมิท้องถิ่นหรือวิญญาณบรรพบุรุษ รวมถึงความเชื่อเรื่องเวทมนตร์และเรื่องกรรมแบบต่างๆ ของพุทธศาสนา ความคิดเรื่องความกตัญญูตามแบบของลัทธิขงจื้อได้ผสมผสานกับความคิดเรื่องกรรมและผลของกรรมของพุทธศาสนา ทำให้เกิดความเชื่อว่าเมื่อไม่กตัญญูจะได้รับผลกระทบที่ไม่ดี พิธีไว้ทุกข์แบบขงจื้อก็ผสมผสานกับการบริจาทานแบบพุทธและพิธีการสวดโดยพระ อย่างไรก็ตาม ภาพจักรพรรดิผู้มีเมตตาตามแบบลัทธิขงจื้อดังที่ปรากฏในอิงงิไม่ได้มากับความคิดเรื่องอาณัติสวรรค์ แต่มากับความคิดเรื่องผู้สืบเชื้อสายโดยตรงจากเทพเจ้าแทน และการเข้าทรงที่ศาลเจ้าชินโตบางแห่งได้พัฒนาถึงขั้นมีการสอนและสร้างหลักการขึ้น แต่โดยรวมชินโตได้กลายเป็นศาสนาที่ขึ้นต่อพุทธศาสนาไปแล้ว

5. ผลวิจัย

5.1 ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของชาวญี่ปุ่นในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl

5.1.1 วิญญาณ และเทพเจ้า

ความเชื่อดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่นคือความเชื่อชินโต เป็นความเชื่อที่เชื่อว่าทั้งสิ่งที่เกิดจากธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มีวิญญาณสิงสถิตอยู่ ชินโตจึงลักษณะความเชื่อแบบพหุเทวนิยม มีเทพเจ้าจำนวนมากตามสิ่งต่าง ๆ บนโลกนี้ จนมีคำกล่าวที่ว่า “八百万の神” มีความหมายว่าเทพเจ้าแปดล้านองค์ หรือเทพเจ้าจำนวนมากมหาศาล ตามความหมายของ 八 (เลขแปด) ที่มีความหมายว่านับไม่ถ้วน

ความเชื่อพื้นบ้านของชาวญี่ปุ่น วิญญาณ และเทพเจ้า ไม่สามารถแยกกันได้อย่างชัดเจน ลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น เป็นสิ่งที่สถิตอยู่ในสิ่งต่างๆ เหมือนกัน นอกจากนี้วิญญาณบางประเภทยังสามารถพัฒนากลายเป็นเทพเจ้า หรือปีศาจได้ กล่าวคือเทพเจ้าแทบจะเป็นหนึ่งเดียวกับวิญญาณ แต่อาจแตกต่างกันตามความเชื่อที่ว่า จะบันดาลให้เกิดสิ่งที่ดี หรือสิ่งที่ไม่ดี เช่นเดียวกับในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl เทพเจ้าองค์สำคัญของเรื่อง “ฮิเมะคะมิ” เป็นเทพเจ้าจากจินตนาการของผู้เขียน เวลาคิดมากมักจะรำพึงรำพันอยู่เสมอ ว่าแท้จริงแล้ว ตนเองเป็นเทพเจ้าดังที่คนอื่นยกย่อง หรือเป็นแค่วิญญาณร้าย แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าฮิเมะคะมิจะเป็นเทพเจ้าหรือวิญญาณ พลังเหนือธรรมชาติของฮิเมะคะมิก็คงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง แตกต่างกันเพียงชื่อเรียก

ความเชื่อเรื่องวิญญาณ และเทพเจ้าที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ส่วนใหญ่

เป็นความเชื่อจากความเชื่อพื้นบ้านของญี่ปุ่นตามตำราโคะจิกิ และนิฮอนโชะกิ ผู้วิจัยจึงแยกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทวิญญาณ ที่รวมถึงภูตผีปีศาจ และอีกประเภทคือเทพเจ้า

5.1.1.1 วิญญาณ

5.1.1.1.1 เทนกุ

เทนกุ หรือเทนกุ (天狗) เป็นสิ่งมีชีวิตตามคติของญี่ปุ่น กล่าวว่า เป็นทั้งเทพเจ้า และภูตผีปีศาจ โดยทั่วไปจะสวมชุดแบบยะมะบุชิ หรือผู้บำเพ็ญตนบนภูเขา มีงมูกยาว มีปีกสามารถบินได้ บ้างก็กล่าวว่าเป็นเทพแห่งภูเขา (Ogiwara, 2008, pp. 226) บางความเชื่อกล่าวไว้ว่าเทนกุเป็นปีศาจที่ก่อความวุ่นวายให้กับผู้คนด้วยพลังที่เหนือธรรมชาติ หรือเวทมนต์ และเทนกุบางชนิดก็เป็นเสมือนเทพ มีหน้าที่ปกป้อง

ในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ถูกกล่าวขึ้นครั้งแรกในเล่ม 1 เป็นตอนที่ตัวละครเดินเรื่องกำลังโดยสารรถยนต์กลับบ้านที่อยู่บนภูเขา แต่ระหว่างทางได้โดนนกประหลาดเผี้ยวรจจนเกิดอุบัติเหตุ รถตกเขา แล้วตัวละครได้คาดเดาว่านั่นเป็นเทนกุ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่ว่าเทนกุมีพลังเหนือธรรมชาติที่ก่อความวุ่นวาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นบริเวณภูเขาที่มีความเชื่อว่าเทนกุยังมีพลัง

หลังจากนั้นเทนกุในเรื่องก็ถูกกล่าวถึงอีกเรื่อยๆ แต่อยู่ในรูปลักษณะที่รวมร่างเป็นหนึ่งเดียวกับยะมะบุชิ หรือผู้บำเพ็ญตนบนภูเขา กล่าวคือ เป็นเทนกุที่เป็นลักษณะด้านดี มีหน้าที่ใช้พลังแห่งภูเขา ปกป้องภูเขา เปรียบเทียบได้กับความเชื่อเรื่องเจ้าป่าเจ้าเขาของประเทศไทย

5.1.1.1.2 ไฟจิ้งจอก

ไฟจิ้งจอกเป็นผีชนิดหนึ่งปรากฏขึ้นในเวลากลางคืน มีลักษณะเป็นไฟจุดเรียงกันหลายดวง มีหลายความเชื่อเกี่ยวกับไฟจิ้งจอก โดยทั่วไปเป็นไฟสีแดงหรือสีส้ม แต่ก็มีบางความเชื่อกล่าวว่าเป็นสีฟ้า เล่ากันว่าเป็นไฟที่เกิดจากลมหายใจเรืองแสงของจิ้งจอก บ้างก็ว่าเกิดจากจิ้งจอกเอาหางถูกันจนติดไฟ บ้างก็ว่าเป็นลูกแก้วเรืองแสงของจิ้งจอก (Ogiwara, 2009, pp. 167) ในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ไฟจิ้งจอกถูกนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มดวงไฟประหลาดยามค่ำคืนที่หาต้นกำเนิดไม่ได้ หรืออาจมีที่มาจากสิ่งเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ เชื่อกันว่าเป็นไฟที่ไม่ดี อาจสร้างความเดือดร้อน

5.1.1.1.3 ซะชิกิวะระชิ

ซะชิกิวะระชิ (座敷童子) เป็นผีชนิดหนึ่ง มักปรากฏอยู่ในรูปลักษณะของเด็กผู้หญิง จะอยู่ตามบ้านแต่ละหลัง ถ้าไปอาศัยอยู่บ้านหลังไหนก็จะทำให้ครอบครัวที่อยู่ในบ้านหลังนั้นมีแต่โชคลาภ หากซะชิกิวะระชิ ออกจากบ้านไปเมื่อไร โชคลาภที่ได้รับมาก็จะหายไป อาจถึงขั้นทำให้เผชิญกับความโชคร้ายหรือพินาศได้ ซะชิกิวะระชิ ในเรื่องเปรียบได้กับผีบ้านผีเรือนของไทย มักต้องมีของถวาย หรือของไหว้ เพื่อเพิ่มพลังให้ซะชิกิวะระชิ หรือทำให้ซะชิกิวะระชิ

พอใจ ส่วนใหญ่จะปรากฏกายให้เด็กเห็น และเพิ่มเป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มหรือครอบครัวโดยที่ไม่มีใครสังเกต

5.1.1.1.4 วิญญาณบรรพบุรุษ และวิญญาณร้าย

วิญญาณบรรพบุรุษคือ วิญญาณที่ยังอยู่หลังจากเสียชีวิตไปแล้ว หากได้รับการบวงสรวงจากญาติอย่างถูกต้อง ตามช่วงเวลาที่กำหนดจนถึงปีที่ 33 ความเชื่อในบางพื้นที่ใช้เวลา 49 หรือ 50 ปี จะกลายเป็นวิญญาณบรรพบุรุษ สุดท้ายจึงกลายเป็นเทพเจ้า ชาวญี่ปุ่นจึงให้ความสำคัญกับบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นความเชื่อชินโต และขงจื้อ แต่ถ้าหากวิญญาณที่ยังอยู่ ยังมีความพยายาม หรือไม่มีผู้บวงสรวงให้ได้อย่างถูกต้อง วิญญาณดวงนั้นก็กลายเป็นวิญญาณอาฆาตซึ่งส่งผลร้ายต่อมนุษย์ (ขนาด คีตีสาร, 2561, หน้า135) ซึ่งวิญญาณอาฆาต หรือวิญญาณร้ายอาจไม่ได้ส่งผลกับแค่คนเดียวเท่านั้น แต่อาจส่งผลต่อเนื่องจนเป็นปัญหาใหญ่ระดับสังคมได้ มีความเชื่อนี้ปรากฏในประวัติศาสตร์ และวรรณกรรมญี่ปุ่นจำนวนมาก เช่น ในประวัติศาสตร์ และวรรณกรรมญี่ปุ่นในยุคคัมภีร์ก็มีความเชื่อที่ว่า ความบาดหมางกันจนเกิดสงครามระหว่างขุนนางตระกูลไทระ และตระกูลขุนนางตระกูลมินะโมะโตะ เกิดขึ้นเพราะทั้งสองตระกูลเคยร่วมมือกันเนรเทศจักรพรรดิซุโตะกุ จักรพรรดิซุโตะกุจึงสิ้นพระชนม์ไปพร้อมกับความแค้น ว่ากันว่ากลายเป็นวิญญาณอาฆาตกลับมาแก้แค้น บันดาลให้เกิดสงครามในที่สุด อย่างไรก็ตามจากความเชื่อของชาวญี่ปุ่น ถ้าหากวิญญาณอาฆาตได้รับการบวงสรวงอย่างถูกต้องก็สามารถกลายเป็นเทพเจ้าได้เช่นเดียวกับวิญญาณบรรพบุรุษ ความเชื่อดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ามีความเชื่อบางประการคล้ายคลึงกับศาสนาพุทธเรื่องบุญที่อุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษได้ แม้วิญญาณนั้นจะเป็นวิญญาณอาฆาตก็ตาม ในนวนิยายที่ได้วิจัย อิเมะคะมิเดมิที่เป็นเพียงมนุษย์เท่านั้น แต่เมื่อเสียชีวิตไปแล้ว วิญญาณได้ผ่านพิธีจากญาติจนกระทั่งสุดท้ายมีพลัง และกลายเป็นเทพเจ้าของภูเขาบ้านเกิดในที่สุด ดังเนื้อเรื่องตอนหนึ่งของนวนิยายเรื่อง Red Data Girl เล่ม 4 ที่มีคำกล่าวจากบทพูดของอิเมะคะมิที่ว่า “นับจากอดีตอันไกลโพ้น คนของประเทศนี้ต่างกราบไหว้บูชาวิญญาณของบรรพบุรุษ เชื่อกันว่าวิญญาณบรรพชนที่ผ่านเวลาช้านาน จะไปรวมตัวยังยอดเขาแล้วกลายเป็นเทพเจ้า” (Ogiwara, 2011, pp.162)

5.1.1.2 เทพเจ้า

เทพเจ้าในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl มีทั้งจากจินตนาการของผู้เขียน จากตำนานพื้นบ้าน ที่ปรากฏในตำราโคะจิกิ ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรเล่มแรกของประเทศญี่ปุ่น และตำรานิชินโอะกิ ซึ่งเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยจึงไม่วิจัยเทพเจ้าที่มาจากจินตนาการของผู้เขียน เพราะเป็นสิ่งที่ผู้เขียนคิดขึ้นมาเอง

5.1.1.2.1 คะมิกะคุชิ

กะมิกะคุชิ (神隠し) หรือเทพลักซ่อน เป็นคำเรียกเหตุการณ์

เวลาที่คนหายตัวไปอย่างกะทันหัน และไร้ร่องรอย คล้ายกับผีลักซ่อนตามความเชื่อของไทย คนที่หายตัวไปมักจะเป็นเด็ก เชื่อกันว่าผู้ที่หายไปจะไปอยู่อีกมิติหนึ่ง หรืออีกโลกหนึ่ง สุดท้ายแล้วผู้ที่หายตัวไปอาจจะกลับมาแบบปลอดภัย หรือไม่ปลอดภัย หรือไม่กลับมาอีกเลยก็ได้ บางความเชื่อที่ว่ากันว่าหายตัวไป เพราะถูกเทนุกุ๊กพาตัว ในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl เล่ม 3 สีสีฮาระ อีสึมิโกะ ซึ่งเป็นตัวละครดำเนินเนื้อเรื่อง ได้หายตัวไปชั่วคราวเพราะถูกวิญญาณเทพลักพาตัว ขณะเดินป่า และได้รู้สึกตัวอีกทีว่าที่ที่ตนเองอยู่เป็นเหมือนอีกมิติหนึ่ง ซึ่งเป็นสถานที่ที่เทพเจ้า และวิญญาณเทพอาศัยอยู่ สะท้อนถึงความเชื่อเหนือธรรมชาติว่าแม้จะเป็นอีกมิติหนึ่ง หรืออีกโลกหนึ่งก็ยังมีอำนาจของวิญญาณหรือเทพเจ้า

5.1.1.2.2 คุชิริวโอะคะมิ

คุชิริวโอะคะมิ (九頭龍) หรือเทพเจ้ามังกร 9 เศียร ศาลเจ้า

ประจำตัวคือศาลเจ้าคุชิริว ตามตำนานพื้นบ้าน เป็นมังกรที่ดุร้ายที่มีพลังกล้าแกร่ง มักจะอาละวาดและสร้างความเดือดร้อนอยู่ริมทะเลสาบอะชิ เมืองฮะโกะเนะ จนกระทั่งมีพระชื่อว่ามังกัง มาผนึกคุชิริวไว้ที่หินใต้น้ำ จึงทำให้สงบลงไปได้ บางตำนานกล่าวว่าในเวลาต่อมาคุชิริวได้รับการบวงสรวงจนเป็นเทพริวจิน ซึ่งเป็นเทพเจ้ามังกรแห่งท้องทะเล และผืนน้ำ ในนวนิยายก็กล่าวถึงคุชิริวไว้ในลักษณะเป็นมังกร 9 เศียรที่มีพลัง และดุร้าย ยมะมะบุชิ หรือผู้บำเพ็ญตนบนภูเขาจึงได้ผนึกไว้ในหินผา ลักษณะผนึกพลังของเทพเจ้านี้ สะท้อนให้เห็นถึงชาวญี่ปุ่นมีความเชื่อว่า ถึงแม้ว่าเทพเจ้าจะมีกำลังเหนือธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่แค่ไหน ก็ยังมีวิธีบั่นทอนพลัง ไม่ให้แสดงพลังออกมาได้ เช่น ศาลเจ้าอะโอะซะ จังหวัดคุมะโมะโตะ ก็มีพิธีขังเทพเจ้าแห่งลมไว้ในถ้ำ เพื่อไม่ให้เกิดพายุ (ขนาด ศีตีสาร, 2561, หน้า120)

5.1.1.2.3 วิญญาณเทพ หรือบริวารของเทพเจ้า

วิญญาณเทพ หรือบริวารของเทพเจ้า แท้จริงแล้วความเชื่อดั้งเดิมเป็นเทพเจ้าประเภทหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปลักษณะของสัตว์ แต่เมื่อเวลาผ่านไปความเชื่อเรื่องสัตว์มีพลังวิญญาณเริ่มหายไป ประกอบกับศาสนาพุทธ และชินโตได้ผสมผสานกัน จนชาวญี่ปุ่นยอมรับ และเชื่อกันว่าพระพุทธรูป และพระโพธิสัตว์เป็นเทพเจ้าองค์หนึ่งของญี่ปุ่น ทำให้ไม่สามารถยกสัตว์มาเทียบเท่าเทพเจ้าได้อีก สัตว์ในฐานะเทพจึงถูกลดฐานะมาเป็นเพียงบริวารของเทพเจ้ามาตั้งแต่ยุคกลางของญี่ปุ่น (ขนาด ศีตีสาร, 2561, หน้า 282) ในนวนิยายที่ได้วิจัยได้กล่าวถึงสัตว์ใหญ่ เช่น วัว ม้า มีพลังอำนาจที่สามารถติดต่อกับเทพได้ เพราะสัตว์ดังกล่าวมักเป็นพาหนะของเทพเจ้า ยกตัวอย่างจากตำนานพื้นบ้าน วัวเป็นบริวารของเทพเท็นจิน หรือเทพเจ้าแห่งการศึกษา ในบางพื้นที่ยังมีความเชื่อว่าวัวเป็นสัตว์พาหนะของเทพภูเขา บริวารเทพเจ้าที่สำคัญในนวนิยายก็อยู่ในรูปลักษณะของอิกา เป็นบริวารของฮิเมะคะมิ ซึ่งเป็นเทพเจ้าภูเขา อิกาดนนั้นจึงมีพลัง และอำนาจในพื้นที่ที่ให้การคุ้มครอง กล่าวไว้ว่าอยู่ในรูปลักษณะของอิกาเพราะเป็นประสงค์ของฮิเมะคะมิ ไม่มีเพศ ไม่ทำตามคำสั่งของมนุษย์ ไม่มีความรู้สึก และไม่คอยคิดอะไร อาจจะกล่าวไม่ได้อย่างชัดเจนว่าเป็นสิ่งมงคล

เทียบเท่าอิเมะคะมิ แต่ก็มีภาพลักษณ์ที่พิสุทธ์กว่าซิกงะมิ หรือบริวารขององเมียวจิ ความเชื่อดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเบื้องหลังวิญญาณเทพ สุดท้ายเทพเจ้าก็ยิ่งใหญ่ที่สุด

5.1.1.2.4 สะโองงเกิน

สะโองงเกิน (蔵王権現) เป็นหนึ่งในเทพแห่งภูเขาที่สำคัญของญี่ปุ่น เป็นความเชื่อระหว่างพุทธศาสนา นิกายชูเกินโด กับชินโต มักเป็นรูปเคารพที่เป็นรูปปั้น มีอารมณ์ที่แสดงออกจากทางใบหน้าเป็นอารมณ์โกรธ ในนวนิยายกล่าวไว้ว่าเป็นเทพพิทักษ์ปางพิโรธในรูปเคารพ ซึ่งเป็นเทพองค์หนึ่งซึ่งเป็นที่เคารพของยะมะบุชิ หรือผู้บำเพ็ญตนบนภูเขา

5.1.1.2.5 อินะริโอะคะมิ

อินะริโอะคะมิ (稻荷大神) หรือเทพอินาริ ชื่อทั่วไปเรียกว่า โออินะริชะมะ หรือโออินะริซัง เป็นเทพเจ้าแห่งเกษตรกรรม อาหาร การค้า และบ้านเรือน ศาลเจ้าใหญ่คือฟูชิมิอินะริโทะนะที่เกียวโต แต่ก็มีศาลเจ้าที่เป็นสาขาอยู่ทั่วไปในญี่ปุ่น (Ogiwara, 2008, pp.234) จุดเด่นของเทพอินารินอกจากศาลเจ้าจะมีเสาโทริอิสีแดงเรียงรายกันแล้ว ก็คือเป็นเทพเจ้าที่มีบริวารเทพเป็นจิ้งจอก จนเป็นที่จดจำของผู้คน

5.1.1.2.6 อิชะนะมิโนะมิโคะโตะ และอิชะนะงิโนะมิโคะโตะ

อิชะนะมิโนะมิโคะโตะ (伊邪那美命) หรือเทพอิชะนะมิ เป็นหนึ่งในเทพเจ้าที่สร้างประเทศญี่ปุ่น และเหล่าเทพของชินโต ร่วมกับอิชะนะงิโนะมิโคะโตะ (伊邪那岐命) หรือเทพอิชะนะงิ ผู้เป็นทั้งพี่ชายและสามี เรื่องที่ปรากฏในตำราโคะจิกิที่โด่งดังที่สุดของเทพอิชะนะมิ คือความเชื่อเรื่องมลทิน ตามตำนานเทพอิชะนะมิได้เสียชีวิตไปหลังคลอดเทพแห่งไฟ เทพอิชะนะงิจึงไปตามเทพอิชะนะมิที่ดินแดนโยมิหรือยมโลกตามความเชื่อของชินโต เพื่อจะได้ออกมาครองคู่กันอีก แต่เทพอิชะนะมิได้ตอบกลับมาว่าตนเองได้รับประทานอาหารของดินแดนโยมิไปแล้ว ถือว่าร่างกายมีมลทิน จึงไม่อาจกลับขึ้นไปที่สวรรค์ และพื้นพิภพได้อีก ขณะที่เทพอิชะนะงิหันหลังกลับไปทางเดิมนั้น ได้เหลียวกลับมามองเทพอิชะนะมิอีกครั้ง ก็พบว่าเทพอิชะนะมิหน้าตาและสภาพเหมือนศพ ไม่ดงามเหมือนตอนที่อยู่สวรรค์อีกแล้ว จึงเกิดความกลัว แล้วหนีเทพอิชะนะมิ เมื่อหนีพ้นมาได้จึงตระหนักว่าตนเองและเทพอิชะนะมิได้อยู่คนละโลกไปแล้ว ไม่อาจกลับมาคู่กันได้ จึงตัดใจ แล้วล้างตาซ้าย (เกิดเป็นเทพโอะมะเตะระสี เทพแห่งดวงอาทิตย์) ล้างตาขวา (เกิดเป็นเทพสึกิโยะมิ เทพแห่งดวงจันทร์) ล้างจมูก (เกิดเป็นเทพชูชะโนะโอะ เทพแห่งพายุ และทะเล) ด้วยน้ำก่อนเข้าดินแดนสวรรค์ อันเป็นที่มาของธรรมเนียมของญี่ปุ่นที่เวลาจะเข้าไปในศาลเจ้าแบบชินโตจะต้องชะล้างด้วยน้ำ เพราะถือว่าร่างกายจากพื้นพิภพมีมลทิน ความเชื่อนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ในเล่ม 1 สึสึฮาระ อีสึมิโกะ เป็นตัวละครที่โดนเลี้ยงดูแบบจำกัดพื้นที่ และบริสุทธ์เหมือนมิโกะ ได้ออกจากเมืองที่มีเทพภูเขาคุ้มครองครั้งแรก แล้วได้เห็นคนโตเกียวยี่ร่างกายเป็นสีดำมืด เหมือนเป็นสิ่งสกปรก และในเล่ม 5 ตามบทพูดของสึสึฮาระ อีสึมิโกะ ที่ได้หลุดไปอยู่อภิมิติหนึ่ง แล้ววิญญาณ

เทพได้ชวนรับประทานอาหาร แต่สุดท้ายสี่สี่ฮาระ อีสึมิโกะก็ไม่ได้รับประทานเพราะลังเล “ฉันเคยอ่านในตำนานเทพว่าเพราะเทพอิซนะมิกินอาหารของอาณาจักรโยมิเข้าไป ตอนที่เทพอิซนะมิจำไว้เลยกลับไปด้วยกันไม่ได้ เพอร์ซิโฟเนเองก็กินผลทับทิมของแดนนรก เลยต้องอยู่ในนรกตามจำนวนเดือนเท่ากับที่กินเข้าไป ถ้ากินอาหารของที่นี่ก็จะเป็นแบบนี้ด้วยหรือเปล่า หมายความว่าฉันจะกลับไปไม่ได้อีกแล้วหรือ” (Ogiwara, 2011, pp.253)

5.1.1.2.7 อะมะเตะระสีโอมิคะมิ

อะมะเตะระสีโอมิคะมิ (天照大御神) หรือเทพี

อะมะเตะระสี ปัจจุบันเชื่อว่าอยู่ในศาลเจ้าอิเสะ เกิดจากการล้างตาซ้ายของเทพอิซนะมิจิ เทพีอะมะเตะระสีเป็นมหาเทพในบรรดาเทพเจ้าของความเชื่อชินโต เป็นทั้งผู้ปกครองสวรรค์ และเทพแห่งดวงอาทิตย์ ชาวญี่ปุ่นนับถือเป็นเทพเจ้าสูงสุด เพราะเชื่อกันว่าเป็นบรรพบุรุษของจักรพรรดิญี่ปุ่น และความเชื่อนี้ทำให้ญี่ปุ่นมีเพียงราชวงศ์เดียวสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน กระทั่งมีคำกล่าวที่ว่าชาวญี่ปุ่นเป็น “ลูกพระอาทิตย์” เพราะเชื่อว่ามีเชื้อสายของมหาเทพ ทั้งยังเป็นเทพที่เป็นหญิง สะท้อนความเชื่อในสังคมสมัยนั้นว่าถึงแม้จะมีบางส่วนที่กีดกันเพศหญิงบ้าง เช่น วัดบางแห่งกีดกันสตรีเพศ เพราะความเชื่อว่าเป็นเลือดเป็นมลทิน ทำให้สถานภาพทางสังคมของผู้หญิงต่ำกว่าผู้ชาย แต่ก็ยังเชื่อกันว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มีพลังบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าได้ เทพเจ้าสูงสุดจึงเป็นเพศหญิง

5.1.1.2.8 อะมะโนะทาจิคะระโอะโนะมิโคะโตะ

อะมะโนะทาจิคะระโอะโนะมิโคะโตะ (天手力男命) หรือ

เทพอะมะโนะทาจิคะระโอะ มีบทบาทสำคัญในตำนานพื้นบ้านตามหนังสือโคะจิกิ ตอนที่เทพีอะมะเตะระสี เทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์ หลบหนีเข้าไปอยู่ในถ้ำอะมะโนะอิวะโตะ เพราะพฤติกรรมที่ไม่ดีของเทพซุชะโนะโอะ ผู้เป็นน้องชาย ดินแดนจึงขาดแสงอาทิตย์ ทำให้พืช ต้นไม้ ไม่เจริญเติบโต (เรียกช่วงเวลานี้ว่าฤดูหนาว) เหล่าเทพเจ้าจึงมารวมตัวกันเพื่อหาวิธีให้เทพีดวงอาทิตย์ออกมาจากถ้ำ และเมื่อเทพีอะมะเตะระสียอมเปิดถ้ำออกมาเพียงนิดเดียว เทพอะมะโนะทาจิคะระโอะจึงออกแรงใช้พลังดึงประตูถ้ำ แล้วโยนออกไป เพื่อไม่ให้เทพีอะมะเตะระสีหนีเข้าไปอยู่ในถ้ำอีก ส่วนประตูถ้ำนั้นกลายเป็นภูเขาโทงะคุชิในปัจจุบัน

5.1.1.2.9 อะมะโนะอุซึเมะโนะมิโคะโตะ

ต่อเนื่องจากตำนานพื้นบ้านจากหนังสือโคะจิกิที่กล่าวไว้ข้างต้น

หลังจากที่เทพีอะมะเตะระสีหลบในถ้ำ ดินแดนจึงเดือดร้อน เพราะมีแสงอาทิตย์ไม่เพียงพอ อะมะโนะอุซึเมะโนะมิโคะโตะ (天宇受売命) หรือเทพีอะมะโนะอุซึเมะจึงรับหน้าที่รำถวายเพื่อเปิดประตูถ้ำ (เป็นหนึ่งในที่มาของการรำเพื่อบวงสรวงเทพเจ้า เพื่อเชิญพระอาทิตย์ให้กลับมาในฤดูหนาว) โดยการเปิดอก และยกขากระโปรงขึ้น เหล่าเทพที่มาชุมนุมมองเป็นเรื่องขำขัน จึงหัวเราะ

ออกมา เทพีอะมะเตะระสีจึงสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นจึงยอมเปิดถ้ำออกมาดู แต่ตอนนั้นก็เป็นจังหวะให้เทพอะเมะโนะทาจิคะระโอะใช้พลังดึงประตูถ้ำออกไปได้

5.1.2 พลังที่แฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ

เนื่องจากความเชื่อเรื่องทุกอย่างรอบตัวจะมีวิญญาณสิงอยู่ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ชาวญี่ปุ่นจึงไม่ได้เชื่อแค่มีพลังวิญญาณอยู่ในภูติผีปีศาจ หรือเทพเจ้าเพียงเท่านั้น แต่ทุกอย่างรอบตัวกล่าวได้ว่าทุกสิ่งในโลกทั้งสิ่งที่เห็นด้วยตา หรือไม่เห็นด้วยตา และทั้งสิ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้น ก็ล้วนมีพลังในตัวเอง ความเชื่อนี้ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่พลังแห่งความคิด คำพูด และพลังแห่งการกระทำ

5.1.2.1 พลังแห่งความคิด และคำพูด กับการใช้อาคม

พลังแห่งความคิด และคำพูดมีผลกับอาคม การใช้อาคม หรือเวทมนตร์ เป็นการใชพลังเหนือธรรมชาติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยจะทำด้วยเจตจำนงที่ดี หรือไม่ดีก็ได้ ฟุจิอิ มะซะโอะ(1979) แบ่งประเภทเวทมนตร์ออกเป็น 2 ประเภท ตามช่วงเวลาที่ใช้อาคมก่อน และหลังเหตุการณ์ ได้แก่ เวทมนตร์ป้องกัน (防御呪術) เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย และเวทมนตร์ตอบโต้ (対抗呪術) เพื่อใช้พลังในการจัดการกับต้นตอของเรื่องร้ายให้หมดไป (ขนาด ศีตีสาร, 2561, หน้า118-119)

นวนิยายเรื่อง Red Data Girl เป็นนวนิยายแฟนตาซีแบบญี่ปุ่น จึงมีการใช้อาคมบ่อยครั้ง ส่วนใหญ่ผู้ที่ใช้อาคมจะเป็นยะมะบุชิ และองเมียวจิ อาคมในเรื่องสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทได้เช่นเดียวกับที่ ฟุจิอิ มะซะโอะ ได้แบ่งไว้ กล่าวคือมีอาคมประเภทป้องกัน เช่น มนตร์ 9 อักษร หรือ 九字印 ที่มีคำกล่าวอาคมที่ว่า “ริน เบียว โท ฉะ ไค จิน เรทสึ โซ เซน” (Ogiwara, 2011, pp.106) แล้วตามด้วยการใช้นิ้วมือเพื่อสร้างอาคม โดยการตัดผ่านอากาศเป็นตาราง มีรากฐานเดิมมาจากลัทธิเต๋า อาคมดังกล่าวในนวนิยายถูกใช้เพื่อคุ้มกันตนเอง ทั้งยังกล่าวอีกว่าเป็นอาคมที่สำคัญในการคุ้มกันตนระหว่างที่ยะมะบุชิขึ้นเขา ส่วนนินจานำไปใช้ในการตั้งสมาธิ

นอกจากนี้ยังมีอาคมประเภทตอบโต้ เช่น อาคมที่องเมียวจิใช้ใน เล่ม 6 กล่าวไว้ว่า “จงขับไล่ทั้งปวง จงขจัดภัยทั้งปวง คิวคิวเนียร์ทิสี่เรียว” (Ogiwara, 2012, pp.215) อาคมดังกล่าว ในเรื่องถูกใช้พร้อมกับชิกิมะมิ หรือบิรวารขององเมียวจิ เพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้ายที่บุกรุกเข้ามาสร้างความเสียหายในงานเลี้ยง

จะเห็นได้ว่าความเชื่อเรื่องอาคมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าพลังสามารถเกิดจากตัวเองได้ กล่าวคือ ความคิด และคำพูด เปรียบเสมือนเป็นสิ่งที่มีความบางอย่าง ในความเชื่อแบบชินโตเรียกพลังนี้ว่าพลังวิญญาณ ในญี่ปุ่นก็มีบางความเชื่อที่เชื่อกันว่าเสียงหัวเราะสามารถขจัดสิ่งอัปมงคลได้ เมื่อคิดหรือส่งเสียงพูดบางอย่างไป ก็อาจจะส่งผล หรือมีโอกาสที่จะเกิดแบบนั้นได้จริง ในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ก็มีคำกล่าวที่แสดงถึงความเชื่อถึงพลังแห่งความคิดอยู่เสมอ ว่าถ้าที่

ไหนไม่มีมนุษย์ ที่แห่งนั้นจะไม่มีผี ถ้าหากความคิด และสมองคิดว่าปีศาจมีจริง ปีศาจดังกล่าว ก็จะมีอยู่จริงๆ นอกจากนี้ความเชื่อเรื่องความคิดมีพลังยังเห็นได้จากการขอพรอธิษฐาน ชาวญี่ปุ่นจึงมักจะไปศาลเจ้าและวัด รวมถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ก้อนหินที่เชื่อว่ามีเทพเจ้า เพื่ออธิษฐานให้สภาพชีวิต หรือสถานการณ์ต่างๆ ดีขึ้น

5.1.2.2 พลังแห่งการกระทำ กับการสักการะ

นอกเหนือจากความคิด และคำพูดมีพลังดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ยังมีความเชื่อว่าการกระทำก็มีพลัง จนกระทั่งส่งผลให้เกิดสิ่งต่างๆ ได้เช่นกัน โดยการกระทำนี้มักมาพร้อมกับ การอธิษฐาน มีเจตจำนงเพื่อขอบางสิ่งจากวิญญาณ หรือเทพเจ้า จากที่ปรากฏในนวนิยาย สามารถแบ่งเป็นการสักการะด้วยสิ่งของ และสักการะด้วยการกระทำโดยตรง

5.1.2.2.1 การสักการะด้วยสิ่งของ

การสักการะด้วยสิ่งของ หรือในภาษาพูดเรียกว่าเป็นการเซ่นไหว้ ด้วยสิ่งของ สามารถขอได้กับทั้งวิญญาณบรรพบุรุษ และเทพเจ้า ของที่สักการะ หรือของไหว้ส่วนใหญ่ มักจะเป็นของที่สามารรถรับประทานได้ ดังที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้วิจัย กล่าวถึงความเชื่อเรื่องข้าวแดง หรือ 赤飯 ซึ่งเป็นอาหารที่จะทำในโอกาสพิเศษ นอกจากนี้ข้าวแดงยังมีพลังขับไล่สิ่งชั่วร้ายได้ เพราะเชื่อว่าสีแดงมีพลังขับไล่ปีศาจได้ และข้าวแดงยังเป็นอาหารที่สามารถอุทิศส่วนกุศลให้วิญญาณผู้ที่ตายไปแล้วได้อีกด้วย

5.1.2.2.2 การสักการะด้วยการกระทำโดยตรง

การสักการะด้วยการกระทำโดยตรงมักปรากฏอยู่ในรูปแบบ ศิลปะการต่อสู้บางอย่างซึ่งเชื่อว่าสามารถเชื่อมโยงถึงวิญญาณและเทพเจ้าได้ ถือเป็นการปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่ง เพราะถือว่าการยืมพลังของเทพเจ้าหรือวิญญาณเพื่อขจัดสิ่งอัปมงคล เช่น ความเชื่อเรื่องยะบุชะเมะ (流鏑馬) หรือการยิงธนูบนหลังม้า เป็นประเพณีโบราณที่จัดเพื่ออธิษฐานให้แผ่นดินร่มเย็น และพืชผลอุดมสมบูรณ์

การสักการะด้วยการกระทำอีกรูปแบบที่สามารถติดต่อกับ วิญญาณ และเทพเจ้าได้คือ ศิลปะการแสดง ในนวนิยายมีคำกล่าวถึงว่าสมัยก่อนศิลปะการแสดงและการทรงเทพเจ้าเป็นสิ่งเดียวกัน มีความเชื่อว่าการแสดงพื้นบ้านบางอย่างจัดเป็นพิธีสะกดและส่งวิญญาณได้ ศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้องกับเทพที่มีชื่อเสียงของญี่ปุ่นคือ การรำคะงุระ (神楽) เป็นศิลปะการแสดงที่ปรากฏอยู่ในโคะจิกิและนิฮนโชะกิ แปลตรงตัวว่าความบันเทิงของเทพเจ้า เป็นการรำเพื่อทำให้เทพเจ้ามีความสุข ต้องกระทำตอนอยู่ต่อหน้าพระเจ้าเสมอ มีรูปแบบการแสดงที่หลากหลายจนกลายเป็นศิลปะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ในนวนิยาย Red Data Girl เล่ม 3 การรำคะงุระเป็นรำที่สามารถติดต่อสื่อสารกับเทพเจ้า และสามารถปิดเป้าสิ่งไม่ดีที่ขัดขวาง หรือเป็นอุปสรรคได้

5.1.3 กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่ปรากฏในเรื่อง สามารถแบ่งได้ 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ เทพเจ้าชินโต ที่มีแบ่งย่อยได้อีก 2 กลุ่มคือ มิโกะ และยะมะบุชิ อีกสองกลุ่มใหญ่ที่เหลือ ได้แก่ องเมียวจิ และนินจา แต่เนื่องจากนินจาไม่ได้ถูกกล่าวถึงในเชิงศาสนามากนัก ผู้วิจัยจึงศึกษาเพียง 3 กลุ่มบุคคล ได้แก่ มิโกะ ยะมะบุชิ และองเมียวจิ

5.1.3.1 มิโกะ

มิโกะ (巫女) หรือผู้รับใช้เทพเจ้า เป็นชื่อเรียกผู้ที่ประกอบพิธีต่างๆ รวมถึงดูแลศาลเจ้าตามความเชื่อแบบชินโต ในอดีตเชื่อกันว่าเป็นผู้ที่มีพลังติดต่อกับเทพเจ้า แล้วนำประสงค์ของเทพเจ้ามาแจ้งให้กับคนที่พื้นพิภพได้รับรู้ ต้องเป็นเพศหญิงที่ครองตัวพรหมจรรย์เท่านั้น เพราะเชื่อกันว่ามิโกะเป็นคนของเทพเจ้าที่ได้รับการคัดเลือกมา มิโกะจึงเสมือนเป็นภรรยาอีกคนของเทพเจ้า ไม่สามารถแต่งงานกับใครได้อีก มิโกะเป็นตัวแทนของความบริสุทธิ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่วนใหญ่จึงเก็บตัวอยู่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งสกปรกตามความเชื่อเรื่องมลทิน สมัยก่อนเชื่อกันว่ามิโกะต้องสืบทอดสายเลือดของนักบวชผู้เป็นเจ้าของศาลเจ้าเท่านั้น ยกเว้นมิโกะที่เป็นเชื้อพระวงศ์ หรือชะอิโอะ (斎王) ซึ่งเป็นผู้รับใช้เทพประจำศาลเจ้าอิเสะ ซึ่งเป็นศาลเจ้าประจำราชวงศ์ แต่ปัจจุบันมิโกะกลายเป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถสมัครได้ แต่คนที่สมัครส่วนใหญ่ก็ยังคงต้องเป็นเด็กสาวที่อายุไม่เยอะ และยังไม่แต่งงาน

5.1.3.2 ยะมะบุชิ

ยะมะบุชิ (山伏) หรือผู้บำเพ็ญตนบนภูเขา บำเพ็ญตนตามหลักศาสนาพุทธนิกายชูเก็นโต เต๋า และชินโต เนื่องจากความเชื่อของชินโตที่ว่ามิวิญญาณ และเทพเจ้าอยู่ในธรรมชาติ ยะมะบุชิในอดีตจึงตัดขาดจากโลกภายนอก แล้วบำเพ็ญทุกรกิริยาต่าง ๆ บนภูเขา ปฏิบัติโมะคุจิ (木食) หรืองดการรับประทานธัญพืชทั้ง 5 ที่มนุษย์ปลูก เพื่อรับพลังจากเทพเจ้า แล้วทำให้ผู้คนพ้นทุกข์ด้วยอาคม ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย เพราะความเชื่อเรื่องผู้หญิงมีมลทินจากเลือดร่างกายของผู้หญิงจึงไม่ควรเข้าใกล้กับเทพเจ้าโดยตรง ภูเขาศักดิ์สิทธิ์บางแห่งในญี่ปุ่นจึงห้ามเพศหญิงในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ยะมะบุชิมีบทบาทในการปกป้องฮิเมะคะมิ และเชื่อกันว่าหากปกป้องฮิเมะคะมิได้ ก็เท่ากับว่าได้ครอบครองพลังของเทพเจ้า

นอกจากนี้ในเล่ม 6 ยังได้บรรยายชุดของยะมะบุชิไว้ว่า “...เสื้อปอสีสี่คาเค กับฮาคามะ จีวรบังเหิน ซึ่งมีฟูกลมประดับ สนับมือ ที่พันแข้ง และรองเท้าฟาง บนศีรษะคือหมวกแข็งที่เรียกว่าโทคิน เหวพันเชือกถักที่เรียกว่าไคโนะโอะ และผูกผ้าขนสัตว์ไว้ด้านหลัง แน่นนอนว่ามีคทาเหล็กอย่างพร้อมสรรพสมบูรณ์” (Ogiwara, 2012, pp.195) ซึ่งลักษณะชุดยะมะบุชิคล้ายคลึงกับชุดของเทนกุ ที่เป็นเทพกึ่งปีศาจตามตำนานพื้นบ้าน เป็นไปได้ว่าชาวพื้นเมืองมองว่ายะมะบุชิกับเทนกุ

เป็นสิ่งที่คล้ายคลึงกัน เพราะทั้งสองนับถือ และปฏิบัติธรรมในภูเขา ทั้งยังมีอาคมเหมือนกัน แต่ก็ยังไม่เคยมีเรื่องเล่าว่ายะมะบุชิสามารถกลายร่างเป็นเทนกุได้

5.1.3.3 องเมียวจิ

องเมียวจิ (陰陽師) เป็นตำแหน่งขุนนางผู้เชี่ยวชาญด้านโหราศาสตร์ในราชสำนักญี่ปุ่น ซึ่งมีรากฐานความเชื่อเรื่อง ธาตุ 5 ธาตุ ทิศ 8 ทิศ และหยินหยางของลัทธิเต๋าของประเทศจีน นอกจากถนัดด้านการทำนายแล้ว องเมียวจียังเชี่ยวชาญด้านไสยศาสตร์ จนเรียกได้ว่าเป็นหมอผีของประเทศญี่ปุ่น เชื่อกันว่าองเมียวจิใช้บริวารที่เรียกว่า ชิกิ่งะมิ หรือ 式神 ร่วมกับอาคม ยันต์ และของปลุกเสก เช่น ข้าวสาร เพื่อปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย และปีศาจ

องเมียวจิถูกกล่าวถึงในนวนิยาย Red Data Girl ในเชิงตัวร้าย เพราะอิเมะคะมิเป็นขุมพลังของวิญญาณ ตรงข้ามกับแก่นแท้ขององเมียวจิคือการใช้พลังของตนเองเพื่อกำราบวิญญาณ ชิกิ่งะมิผู้เป็นบริวารก็ไม่ใช่วิญญาณปกติ หากแต่ทำให้วิญญาณปกติหลุดออกจากวิถีธรรมชาติ โอกาสที่จะสร้างชิกิ่งะมิสำเร็จมีไม่มาก วิธีที่พบบ่อยที่สุดคือการนำสัตว์มาเลี้ยงจนเกิดความผูกพันแล้วฆ่าตายอย่างทรมาน เพื่อให้วิญญาณยังผูกติดกันอยู่ ทุกการกระทำที่แสดงออกมาจึงเป็นเจตจำนงของเจ้านาย หรือองเมียวจิ นอกจากนี้ยังมีความสามารถด้านคำสาป ดั่งเล่มที่ 4 ที่มีคำพูดว่า “มันเป็นวิธีที่เด่นที่สุดขององเมียวจิเลยนี่นา ของที่จำเป็นสำหรับคำสาปนะ ถ้าไม่สังเวยกับแทนบูชาก็ต้องฝังไว้ในดิน ที่ได้ยินบ่อย ๆ ก็คือเอาสาปสรรพขังในไหแล้วฝังดิน สาปสรรพที่ว่านี่คือของอัปมงคลที่ทำให้เกิดคำสาป เป็นต้นว่า งู คางคก หรือตุ๊กตาที่ผ่านกระบวนการพิเศษมาแล้ว...” (Ogiwara, 2011, pp.217)

5.1.4 สถานที่

สถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับศาสนาที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ได้แก่ ภูเขา และศาลเจ้า

5.1.4.1 ภูเขา

เดิมทีความเชื่อดั้งเดิมของชินโตคือมีวิญญาณ และเทพเจ้าสถิตอยู่ในธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทพเจ้าบรรพบุรุษ หรือเทพเจ้าประจำตระกูลเชื่อว่าจะสถิตอยู่บนยอดเขา ดังนั้นบนภูเขานอกจากจะเป็นพื้นที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ที่ใช้ชีวิตอยู่บนภูเขา หรือ 山人 พื้นที่ถัดไปบนภูเขาสูงยังเป็นพื้นที่บำเพ็ญพรตของนักบวชนิกายชูเก็นโต (ชมขนาด คีตีสาร, 2561, หน้า298)

จากตัวอย่างในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl เมืองที่ตัวละครเดินเรื่องอาศัยอยู่เป็นต่างจังหวัดที่มีเทือกเขา ผู้คนส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐาน และประกอบอาชีพเกษตรกรรมกันบริเวณเชิงเขา และที่ราบบริเวณนั้นจึงเจริญ และมีผู้คนอาศัยอยู่เยอะ ตัดกับภูเขาของเมืองที่ยังคงเงียบสงบ ทั้งยังอุดมสมบูรณ์ มีคนตั้งถิ่นฐานอยู่น้อย โดยเฉพาะยอดเขา จะไม่มีผู้อาศัยอยู่เลยนอกจากเจ้าของศาลเจ้า นักบวชของศาลเจ้า และผู้บำเพ็ญตนที่มาขออาศัย จะเห็นได้ว่าคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ค่อยรุกร้าหรือทำลายธรรมชาติมากนัก โดยเฉพาะพื้นที่ที่ยอดเขา ไม่ใช่แค่เพราะคนญี่ปุ่นเป็นคนเคร่งครัดในกฎระเบียบ หรือตระหนักว่าทรัพยากรธรรมชาติในประเทศมีอย่างจำกัดเท่านั้น แต่ลึก ๆ แล้วคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ยังคงรู้สึกที่ธรรมชาติเป็นของสูงค่า เนื่องจากมีความเชื่อพื้นฐานแบบชินโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ายอดเขานั้นมีศาลเจ้าสักการะตั้งอยู่ ค่าของธรรมชาติในบริเวณนั้นจะยิ่งดูสูงค่า ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้หรือสัตว์ป่า ก็เชื่อว่าทั้งหมดล้วนมีพลังของวิญญาณ และเทพเจ้าแฝงอยู่

5.1.4.2 ศาลเจ้า

จากความเชื่อดั้งเดิมเรื่องมีวิญญาณ และเทพเจ้าอยู่ในธรรมชาติ ต่อมาความเชื่อได้พัฒนาเพราะสังคมเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองมากขึ้น จึงได้สร้างสิ่งปลูกสร้าง เช่น ศาลเจ้าขึ้นมา เพื่อให้เทพเจ้ามีที่อยู่ ความเชื่อจึงเปลี่ยน นอกจากเชื่อว่ามีวิญญาณและเทพเจ้าอยู่ในธรรมชาติแล้ว ยังเชื่อว่าอยู่ในศาลเจ้าประจำชุมชนอีกด้วย ศาลเจ้าหนึ่งศาลเจ้าจึงอาจไม่ได้มีเพียงเทพเจ้าหนึ่งองค์เสมอไป

เจ้าของศาลเจ้าเป็นคนในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีฐานะ สืบทอดตำแหน่งเจ้าของทางสายเลือด และมีที่อยู่อาศัยในบริเวณเดียวกับศาลเจ้า อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเจ้าของศาลเจ้าจะอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกับศาลเจ้า แต่ส่วนใหญ่สร้างที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะกลมกลืนกับศาลเจ้า และไม่ได้เปลี่ยนแปลงสภาพเดิมของรอบศาลเจ้ามากนักเพราะถือว่าเป็นสมบัติของพระเจ้า

5.1.5 เทศกาล

เทศกาลที่เกี่ยวข้องกับศาสนาที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ได้แก่ วันเด็กผู้ชาย ทะนะบะตะ โอบัง พิธีภาวนาให้เติบโตแข็งแรง และคริสต์มาส

5.1.5.1 วันเด็กผู้ชาย

วันเด็กผู้ชาย หรือ 子供の日 จัดขึ้นในวันที่ 5 เดือน 5 เริ่มมาจากราชสำนักญี่ปุ่น ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน มักมีการตั้งปลาการ์ปบนหลังคาบ้าน และภายในบ้านมีตุ๊กตานครบประดับไว้ เนื่องจากความเชื่อเรื่องปลาการ์ปซึ่งเป็นปลามงคลจากตำนานพื้นเมืองของประเทศจีนที่ว่าปลาการ์ปเป็นปลาที่อดทน สามารถว่ายน้ำทวนกระแสน้ำแม่น้ำฮวงโหได้ จนกลายเป็นมังกรแล้วบินขึ้นสู่สวรรค์ และความเชื่อเรื่องตุ๊กตานครบที่สวมชุดเกราะ และเครื่องป้องกัน ทั้งหมด

ประดับเพื่ออธิษฐานให้เด็กผู้ชายในบ้านเจริญเติบโตมาอย่างปลอดภัย แข็งแรง อดทน และประสบความสำเร็จในชีวิต

5.1.5.2 ทะนะบะตะ

ทะนะบะตะ (七夕) จัดขึ้นในวันที่ 7 เดือน 7 เริ่มมาจากราชสำนักญี่ปุ่น ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้านเรื่องหนุ่มเลี้ยงวัว และสาวทอผ้า ซึ่งทั้งสองถูกพรากจากกันโดยมีแม่น้ำแห่งสวรรค์ขวางไว้ และจะเจอกันปีละหนึ่งครั้งในวันที่ 7 เดือน 7 ซึ่งตรงกับความจริงที่ดาวหญิงทอผ้า หรือ Vega จะมาพบกันดาวชายเลี้ยงวัว หรือ Altair ปีละหนึ่งครั้งบนทางช้างเผือก ในวันนี้จะมีธรรมเนียมนำคำอธิษฐานมาผูกไว้กับต้นไผ่ นอกจากนี้วันนี้ยังถือเป็นวันชำระล้างให้สะอาดเพื่อเตรียมพร้อมต้อนรับเทพเจ้าในวันโอบังอีกด้วย

5.1.5.3 โอบัง

โอบัง (お盆) จัดขึ้นระหว่างวันที่ 13-16 เดือน 7 เป็นพิธีต้อนรับวิญญาณบรรพบุรุษที่อยู่บนยอดเขากลับมาเยี่ยมบ้าน โดยการจุดไฟต้อนรับเพื่อให้วิญญาณบรรพบุรุษจำได้ว่าบ้านตัวเองอยู่ตรงไหน ส่วนวันสุดท้ายก็จุดไฟส่งวิญญาณบรรพบุรุษเช่นกันเพราะเชื่อว่าควันไฟจะทำให้วิญญาณกลับไปอย่างราบรื่นด้วยควันไฟ ช่วงเทศกาลนี้จะมีทำความสะอาดสุสาน ถวายเครื่องบวงสรวง และอุทิศส่วนกุศลให้กับวิญญาณบรรพบุรุษ ศิลปะการแสดงวันนี้มีราวังพื้นบ้านที่เรียกว่า “บังโอะโตะริ” เพื่อปลอบประโลมวิญญาณที่ไม่มีญาติ

5.1.5.4 พิธีภาวนาให้เติบโตแข็งแรง

มีอีกชื่อว่าพิธี 7-5-3 หรือ 七五三 จัดขึ้นในวันที่ 15 เดือน 11 เป็นการภาวนาให้เด็กเติบโตอย่างราบรื่นในแต่ละช่วงวัยได้แก่ 3 ขวบ 5 ขวบ และ 7 ขวบ การเลือกวันที่ 15 เดือน 11 เพราะถือว่าเป็นช่วงฉลองพิธีเก็บเกี่ยวที่เทพเจ้าประจำตระกูลยังอยู่ในหมู่บ้าน พิธีดังกล่าวจึงเป็นโอกาสในการอธิษฐานต่อเทพเจ้าบรรพบุรุษให้เด็กเติบโตขึ้นมาอย่างแข็งแรง (ชมขนาด คีตีสาร, 2561, หน้า145)

5.1.5.5 คริสต์มาส

คริสต์มาส (Christmas) จัดขึ้นในวันที่ 25 เดือน 12 ตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ เป็นวันคล้ายวันประสูติของพระเยซู ในนวนิยายที่วิจัยได้กล่าวว่าการเชื่อเรื่องคริสต์มาสคล้ายความเชื่อหนึ่งของญี่ปุ่น ความเชื่อเก่าแก่ในยุโรปวันคริสต์มาสไม่มีซานตาครอสแจกของขวัญเหมือนในปัจจุบัน มีแต่ภูติที่มีลักษณะคล้ายความเชื่อเรื่อง "ฮะนะมะเกะ" ของญี่ปุ่นซึ่งเป็นเทพเจ้าปีศาจเกาะประตูบ้านเพื่อกล่าวตักเตือน และอวยพรปีใหม่ เพื่อขับไล่สิ่งที่ไม่ดี และนำสิ่งมงคลเข้ามาสู่บ้านหลังนั้น

นอกจากนี้ยังมีความเชื่อดั้งเดิมคริสต์มาสยังมีความหมายแฝง เนื่องจากคนสมัยก่อนจัด

วันคริสต์มาสให้ตรงกับวันทักซิมาลัยน หรือวันที่มีกลางคืนยาวนานที่สุด เพราะเชื่อว่าในความมืดที่มองไม่เห็นมีปีศาจแฝงกายมาด้วย จึงจัดงานเฉลิมฉลองยามค่ำคืนเพื่อให้มีแสงสว่าง การประดับต้นคริสต์มาสในบ้านจึงประดับเพื่อขับไล่ปีศาจ คล้ายคลึงกับความเชื่อเรื่อง “คะโดะมัดลี” ของญี่ปุ่นซึ่งเป็นสิ่งเป็นเครื่องประดับที่วางไว้หน้าบ้านในวันปีใหม่ ทำจากไม้ไผ่และต้นสน เพื่อขับไล่สิ่งไม่ดี และต้อนรับความมงคลที่จะมาพร้อมกับเทพเจ้าประจำปี

5.2 การนำเสนอความเชื่อคนญี่ปุ่นของผู้เขียนนวนิยายเรื่อง Red Data Girl

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนนวนิยายเรื่อง Red Data Girl ตั้งชื่อเรื่องที่แปลคำมาจากคำว่า “Red Data Book” ซึ่งเป็นหนังสือรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติที่มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ โดยสหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (IUCN) คำว่า “Red Data Girl” จึงมีความหมายว่าหญิงสาวที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ หรือหญิงสาวที่เป็นมรดกโลก ซึ่งเป็นคำแปลฉบับภาษาไทย

ผู้เขียนต้องการจะสื่อว่าความเชื่อญี่ปุ่นที่มีมาตั้งแต่อดีต ในปัจจุบันกำลังจะหายไปเหมือนกับสิ่งมีชีวิตที่กำลังใกล้สูญพันธุ์ จึงได้นำเสนอเนื้อเรื่องในรูปแบบนวนิยายแฟนตาซีของตัวอย่าง 3 ฝ่าย ที่เป็นความเชื่อเอกลักษณ์ และมีชื่อเสียงของญี่ปุ่น ได้แก่ เทพเจ้าชินโต (มิโกะ และยะมะบุชิ) งามเมียวจิ และนินจา โดยมีเนื้อเรื่องทั้ง 3 ฝ่าย แข่งขันกันชิงตำแหน่งมรดกโลก เพื่อให้โลกคุ้มครองกลุ่มของตนเองก่อนจะสูญหาย หรือเพื่อให้โลกสนับสนุนกลุ่มตัวเองให้กลับมาอยู่อีกครั้ง

สีสึฮาระ อีสึมิโกะ ตัวละครเดินเรื่องที่อยู่ฝ่ายเทพเจ้าชินโต ได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนมัธยมปลาย ซึ่งโรงเรียนนี้เป็นสถานที่แข่งขันกันเพื่อชิงตำแหน่งมรดกโลก โดยมีนักเรียนต่างชาติเป็นหนึ่งในกรรมการผู้ตัดสินผลการแข่งขัน ฝ่ายองเมียวจิสนิทกับกลุ่มนักเรียนต่างชาติจึงมีบทบาทที่เปรียบความได้เปรียบนี้ไม่ใช่เพราะมีเส้นสาย ความหมายแฝงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อคือ ถ้าหากจะเป็นผู้ชนะก็ต้องได้รับการยอมรับจากนักเรียนต่างชาติ กล่าวคือถ้าหากจะให้ความเชื่อของญี่ปุ่นยังคงอยู่ต่อไป ชาวต่างชาติก็ต้องรู้จัก และเข้าใจความเชื่อนี้ด้วย

ผู้เขียนพยายามเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายโดยปรับบางอย่างให้เข้ากับปัจจุบันมากขึ้น เช่น ยะมะบุชิ ยังคงเป็นผู้บำเพ็ญตนบนภูเขาเช่นเดิม แต่มีบทบาทที่เพิ่มเข้ามาเพื่อให้เข้ากับปัจจุบันคือ ยะมะบุชิตั้งองค์กรเป็นของตนเอง เบื้องหลังวิจัย และปกป้องพลังของเทพเจ้า สมาชิกต้องมีความสามารถรอบด้าน ซึ่งถือว่าเป็นการฝึกตนอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นหนึ่งในหนทางในการครอบครองพลังของเทพเจ้า และเพื่อไม่ให้พลังของเทพเจ้าสูญหาย ทำให้เห็นว่าผู้เขียนพยายามเขียนเนื้อเรื่องไม่ให้อ่านรู้สึกว่าคุณเชื่อของชาวญี่ปุ่นที่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาของญี่ปุ่นเป็นความเชื่อที่โบราณหรือล้าสมัย

6. สรุปและอภิปรายผลวิจัย

ความเชื่อดั้งเดิมของญี่ปุ่น หรือที่เรียกว่าความเชื่อแบบชินโต เป็นความเชื่อที่เชื่อกันว่ามีพลังวิญญาณอยู่ในทุกสิ่ง ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น แม้กระทั่งสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตา เช่น ความคิด คำพูด การกระทำ ซึ่งเกิดขึ้นจากบุคคลแต่ละบุคคล ก็ยังมีพลังวิญญาณแฝงอยู่อีกที่ เช่น ความเชื่อเรื่องโชคดีโชคร้าย ก็ถูกนำมาเปรียบว่าเป็นผลมาจากพลังวิญญาณ

พลังวิญญาณที่ได้กล่าวไว้ได้รวมถึงเทพเจ้าด้วย ความเชื่อของชาวญี่ปุ่น วิญญาณ และเทพเจ้าไม่สามารถตัดขาดออกจากกัน หรือแยกประเภทกันอย่างเด็ดขาดได้ กล่าวคือคล้ายคลึงกันจนแทบจะเป็นสิ่งเดียวกัน คือเป็นสิ่งที่พลังเหนือธรรมชาติ และสถิตอยู่ในทุกสิ่งบนโลกนี้เหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่ชาวญี่ปุ่นก็ยังคงมองว่าวิญญาณส่วนใหญ่จะเป็นวิญญาณที่ไม่ดี มีแนวโน้มที่จะสร้างความเดือดร้อน มากกว่าเทพเจ้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเทพเจ้าที่ดี มีภาพลักษณ์ที่สูงส่งกว่า

จากความเชื่อที่ว่าทุกสิ่งมีวิญญาณและเทพเจ้าอยู่ จะทำให้เห็นว่าพลังเหล่านี้ยิ่งใหญ่มาก ไม่สามารถนับได้ เช่นเดียวกับคำกล่าวที่ว่า “八百万の神” ซึ่งแปลว่าเทพเจ้าจำนวนมหาศาล กล่าวคือพลังโดยรวมของวิญญาณและเทพเจ้าตามความเชื่อชินโต ไม่สามารถประเมินขอบเขตของอำนาจได้ ประเทศญี่ปุ่นก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อย จึงสมเหตุสมผล ที่ชาวญี่ปุ่นในสมัยก่อนจะคิดว่าภัยพิบัติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเหตุเพราะเทพเจ้าไม่พอใจ แล้วบันดาลให้เกิดภัยต่างๆ ในนวนิยายเรื่อง Red Data Girl บริวารอิกาของฮิเมะคะมิก็มีความสามารถทำให้เกิดฟ้าผ่าได้

ความเชื่อดังกล่าวจึงทำให้มีการสักการะ บวงสรวงด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เทพเจ้าสงบลง และพอใจจนกระทั่งหยุดภัยนั้นๆ หรือทำให้เกิดสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่นอกจากการสักการะแล้ว ก็ยังมีวิธีที่ทำให้เทพเจ้าหยุดแสดงอำนาจได้อย่างการกักขัง การผนึก เช่น ความเชื่อใน จังหวัดคุมาโมะโตะ ประเทศญี่ปุ่น ก็มีพิธีขังเทพเจ้าแห่งลมไว้ในถ้ำ เพื่อไม่ให้เกิดพายุ

ถึงแม้ว่าจะมีความเชื่อว่าเทพเจ้าจะสถิตอยู่ในสิ่งต่างๆ ซึ่งใกล้ชิดกับมนุษย์ หรือพื้นพิภพ แต่ก็กลับมีความเชื่อที่ว่า พื้นพิภพยังคงเป็นดินแดนที่มีมลทินสำหรับเทพเจ้า เมื่อเทพเจ้าเข้าสู่ดินแดนแห่งสวรรค์ก็ยังคงต้องชะล้างสิ่งไม่ดีที่ติดตัวมา และหากไปยมโลกหรือดินแดนโยมก็ยังคงถือว่ามัลทินไปแล้ว ไม่สามารถขึ้นไปสู่พื้นพิภพได้ แสดงถึงความเชื่อดังกล่าว เรียงกันอยู่ในแนวตั้ง และแยกชั้นกันอยู่ แม้จะเชื่อว่ามีวิญญาณและเทพเจ้าอยู่ในทุกสิ่ง

ความศักดิ์สิทธิ์และความบริสุทธิ์เรียงจากมากไปน้อยได้ดังนี้

- (1.) สวรรค์
- (2.) พื้นพิภพ

(3.) ยมโลก

ผู้ที่ใกล้ชิดกับเทพเจ้า เช่น มิโกะ ซึ่งเป็นคนรับสารจากเทพเจ้า จึงต้องคงสภาพร่างกาย และจิตใจให้บริสุทธิ์อยู่เสมอ เช่น ดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่ที่กำหนด เพื่อหลีกเลี่ยงมลทินที่อาจจะแปดเปื้อนตนเองได้ เมื่อมีมลทินแล้ว เช่น แต่งงาน จึงไม่มีคุณสมบัติที่จะติดต่อกับเทพเจ้าได้อีก ความเชื่อนี้สะท้อนสังคมที่มองผู้หญิงต่ำกว่าผู้ชาย แต่อย่างไรก็ตามชาวญี่ปุ่นก็ยังคงมองเพศหญิงเป็นเพศที่สูงส่ง มีพลังวิญญูณ หากละเว้นจากมลทิน คงความบริสุทธิ์ทางร่างกายและจิตใจไว้ ดังเช่น มิโกะ ที่ต้องเป็นเพศหญิงเท่านั้น เพศชายไม่สามารถเป็นได้ เทพีอะมะเตะระสี ซึ่งเป็นเทพเจ้าสูงสุด ก็เป็นเพศหญิงเช่นกัน

ความเชื่อชินโตเหล่านี้ฝังลึกอยู่ในการใช้ชีวิตของชาวญี่ปุ่น แม้กระทั่งมีคำกล่าวว่า ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนว่าตนเองนับถือศาสนาใด แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนก็ยังมองว่าชาวญี่ปุ่นใช้ชีวิตกับความเชื่อชินโตแบบผิวเผินเท่านั้น เพราะความเชื่อแบบดั้งเดิมกำลังจะค่อย ๆ หายไปเรื่อย ๆ

นวนิยายเรื่อง Red Data Girl มีตัวละครเดินเรื่องจัดอยู่ในกลุ่มเทพเจ้าชินโต ความเชื่อส่วนใหญ่ในเรื่องจึงเป็นชินโตดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ประกอบกับที่ผู้เขียนต้องการเผยแพร่ความเชื่อชินโตแบบดั้งเดิมให้อยู่ในยุคปัจจุบัน จึงได้เขียนตัวละครแบบสึสึฮาระ อีสึมิโกะ ซึ่งเป็นตัวละครหญิงที่เติบโตมาและมีนิสัยบางประการ อย่างถูกต้องตามแบบผู้หญิงญี่ปุ่นโบราณ เพื่อเผยแพร่ความเชื่อของญี่ปุ่นนี้ให้กับคนในประเทศและชาวต่างชาติได้เรียนรู้ โดยผสมกับความเชื่อต่างๆ เช่น ศาสนาพุทธที่ผสมผสานกับชินโตได้อย่างเป็นธรรมชาติ เตา ขงจื้อที่ส่วนใหญ่จะถ่ายทอดผ่านมาจากทางราชสำนักญี่ปุ่นในช่วงที่เริ่มติดต่อกับประเทศจีน และศาสนาคริสต์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตก ความเชื่อทั้งหมดมาผสมผสานกันจนเป็นความเชื่อของชาวญี่ปุ่นในปัจจุบัน

7. ข้อเสนอแนะ

นวนิยายเรื่อง Red Data Girl ความเชื่อส่วนใหญ่เป็นความเชื่อชินโต แต่ความเชื่อชาวญี่ปุ่นในความเป็นจริง ปัจจุบันนี้แม้พื้นฐานยังคงเป็นชินโต แต่มีความเชื่อศาสนาอื่นผสมผสานกัน ชาวญี่ปุ่นทุกคนจึงอาจจะไม่ได้ยกความเชื่อชินโตเป็นความเชื่อที่สำคัญที่สุดดังเช่นในเรื่อง

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารที่ตีพิมพ์

- โจเซฟ แกร์. (2533). **ศาสนาทั้งหลายนับถืออะไร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. แปลจาก
What great religion believe. แปลโดย ฟิ้น ดอกบัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
ชมนาด ศีตสาร. (2561). **คติชนวิทยาญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด.
ดอกบัวขาว [นามแฝง]. (2507). **นานาศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยมิตรการพิมพ์.
เพ็ญศรี กาญจนมัย. (2524). **ชินโต จิตวิญญาณของญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์.
สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2516). **ประวัติศาสตร์ศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เพ็ญอักษร.
เสถียร พันธรังสี. (2529). **ศาสนาใหม่ในญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
โอกิวัระ โนะริโกะ. (2556). **Red Data Girl Vol.1**. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลจาก Red Data Girl Vol.1.
แปลโดย ohohoh[นามแฝง]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็นเธอร์บู๊คส์.
โอกิวัระ โนะริโกะ. (2556). **Red Data Girl Vol.2**. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลจาก Red Data Girl Vol.2.
แปลโดย ohohoh[นามแฝง]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็นเธอร์บู๊คส์.
โอกิวัระ โนะริโกะ. (2557). **Red Data Girl Vol.3**. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลจาก Red Data Girl Vol.3.
แปลโดย ohohoh[นามแฝง]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็นเธอร์บู๊คส์.
โอกิวัระ โนะริโกะ. (2557). **Red Data Girl Vol.4**. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลจาก Red Data Girl Vol.4.
แปลโดย ohohoh[นามแฝง]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็นเธอร์บู๊คส์.
โอกิวัระ โนะริโกะ. (2557). **Red Data Girl Vol.5**. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลจาก Red Data Girl Vol.5.
แปลโดย ohohoh[นามแฝง]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็นเธอร์บู๊คส์.
โอกิวัระ โนะริโกะ. (2558). **Red Data Girl Vol.6**. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลจาก Red Data Girl Vol.6.
แปลโดย ohohoh[นามแฝง]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็นเธอร์บู๊คส์.

หนังสือและเอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์

- กนกภัทร รื่นภิรมย์. (ม.ป.ป.). **วรรณกรรมสมัยยะมะโตะ-นารา**. เอกสารคำสอนนิชาวรรณกรรมญี่ปุ่น
ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
กนกภัทร รื่นภิรมย์. (ม.ป.ป.). **วรรณกรรมสมัยคะมะกุระ-มุโระมะชิ**. เอกสารคำสอนนิชาวรรณกรรม
ญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์. (2559). **การรับอิทธิพลจีนสู่ญี่ปุ่น**. เอกสารคำสอน
วิชาปรัชญาจีนกับสังคมเอเชียตะวันออก ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์. (2559). **พัฒนาการของเซนในญี่ปุ่น**. เอกสารคำสอน
วิชาปรัชญาจีนกับสังคมเอเชียตะวันออก ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์. (2559). **พระพุทธศาสนาในญี่ปุ่น**. เอกสารคำสอน
วิชาปรัชญาจีนกับสังคมเอเชียตะวันออก ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์. (2559). **อิทธิพลของขงจื้อต่อสังคมญี่ปุ่น**. เอกสารคำสอน
วิชาปรัชญาจีนกับสังคมเอเชียตะวันออก ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร (2554). **พระพุทธศาสนาในประเทศไทยญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อมูลจากเว็บไซต์

Ataya Aoki [นามแฝง]. (2015). **ถาษีญี่ปุ่นในโลกปัจจุบัน: ลัทธิบูชากูเขาของชาวอาทิตย์อุทัย**.
เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก
<https://www.marumura.com/japan-hermit>

AIKIDO NO SEKAI [นามแฝง]. (2014). **Iwato Biraki: The Story of Amaterasu**. เข้าถึงเมื่อ
วันที่ 16 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก
<https://aikidonosekai.wordpress.com/2014/03/20/aikido-amaterasu-iwato-biraki/>
Go Central Japan. (ม.ป.ป.). **Togakushi Jinja Shrine**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2562.
เข้าถึงได้จาก <https://go-centraljapan.jp/route/dragon/en/10.html>

Goo 辞書. (ม.ป.ป.). **かみ - かくし【神隠し】の意味**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 13
เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก
<https://dictionary.goo.ne.jp/jn/44724/meaning/m0u>

Mark Schumacher. (ม.ป.ป.). **Zaō Gongen**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก
<http://www.onmarkproductions.com/html/zao-gongen.html>

Yahoo JAPAN. (ม.ป.ป). **木食／木喰**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก

<https://kotobank.jp/word/木食>

Yahoo JAPAN. (ม.ป.ป). **手力雄神**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก

<https://kotobank.jp/word/手力雄神>

Yahoo JAPAN. (ม.ป.ป). **伊弉諾尊／伊邪那岐命**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2562.

เข้าถึงได้จาก <https://kotobank.jp/word/伊弉諾尊>

スピリチュアルコネクト [นามแฝง]. (ม.ป.ป.).

山伏 (やまぶし) とは?

山伏の格好と修行をする 3 つの目的. เข้าถึงเมื่อ

12 เมษายน 2562. เข้าถึงได้จาก [http://spi-con.com/what-is-](http://spi-con.com/what-is-yamabushi)

[yamabushi](http://spi-con.com/what-is-yamabushi)

กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย. (2550). **ศาสนาชินโต.**

เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://book.dou.us/df404.html>

ต่อจรัส พงษ์สาลี. (ม.ป.ป.). **こどもの日 kodomo no hi**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 เมษายน

2562. เข้าถึงได้จาก

http://www.jeducation.com/THAI/sign/16_kodomonohi/kodomo.htm

บริษัท F-ness Corporation. (ม.ป.ป). **วัดโอะมิเนะซันจิ.**

เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก

https://www.japanhoppers.com/th/kansai/tenkawa_totsukawa/kanko/1653

บริษัท MATCHA จำกัด. (2018). **แหล่ง Power Spot อันดับ 1 ของญี่ปุ่นในทตโตริ! ผ่อนคลาย**

ไปกับธรรมชาติ และวิวสุดสวย. เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2561.

เข้าถึงได้จาก <https://matcha-jp.com/th/5457>

มธุรส ศรีนวัฒน์. (ม.ป.ป.). **ศาสนาชินโต.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2561.

เข้าถึงได้จาก <http://www.crs.mahidol.ac.th/thai/shinto00.html>

